

Nósanna Imeachta maidir le Fionraí & Díbirt

FIONRAÍ:

Má theipeann ar an bplean ceartucháin agus nach bhfuil feabhas ar iompar an dalta in ainneoin an mhéid teagmhála leis na tuismitheoirí/caomhnóirí, cuirtear faoi bhráid an Bhoird é agus bíonn cruinniú idir an Cathaoirleach, an Príomhoide agus na tuismitheoirí/caomhnóirí ag plé na ceiste agus déantar an dalta a chur ar fionraí más gá.

Nósanna imeachta i ndáil le fionraí

Éilítear ar Ghaelscoil Thaobh na Coille de réir dlí cloí le gnáthaimh chóra nuair atá sé beartaithe acu dalta a chur ar fionraí. Nuair a dhearbhaíonn réamh-mheasúnú ar na fíricí gur tharla mí-iompar tromchúiseach a bhféadfaí fionraí a ghearradh dá bharr, leanfar leis na nósanna imeachta seo a leanas:

- an dalta agus a t(h)uismitheoirí a chur ar an eolas maidir leis an ngearán
- an deis a thabhairt do thuismitheoirí agus don dalta freagra a thabhairt

Má theipeann ar tuismitheoirí /caomhnóirí freastal ar chruinniú, ba chóir don Phríomhoide scríobh chucu ag cur in iúl dóibh go bhfuil an scéal tromchúiseach, go bhfuil tábhacht ar leith ag baint le freastal ar chruinniú athsceidealaithe agus má theipeann orthu sin a dhéanamh, go mbeidh dualgas ar údaráis na scoile cinneadh a ghlacadh freagairt don iompar diúltach. Coinneoidh an scoil taifead de na cuirí a seoladh chuig na tuismitheoirí agus na freagraí a fuarthas uathu.

Fionraí láithreach

I gcás go mbreithníonn an Príomhoide gur chóir dalta a chur ar fionraí láithreach, ar mhaithe le sábháilteacht an dalta, na foirne nó daoine eile beidh imscrúdú le reáchtáil chun cás a bhunú a thacódh leis an bhfionraí.

Beidh feidhm láithreach ag gach coinníoll a ghabhann le fionraí.

I gcás fionraí a ghearrfaí láithreach, ní foláir tuismitheoirí a chur ar an eolas, agus socruithe a dhéanamh leo go mbaileofaí an dalta.

Tréimhse na Fionraí

Ní cuirfear an dalta ar fionraí ar feadh tréimhse níos níos faide ná trí lá, ach amháin i gcúinsí eisceachtúla ina bhfuil an Príomhoide den tuairim go bhfuil tréimhse níos faide ná trí lá de dhíth chun cuspóir áirithe a bhaint amach. Má bhíonn fionraí níos faide ná trí lá á meas, cuirtear faoi bhráid an Bhoird é chun breithniú agus faomhadh a dhéanamh air.

Féadfaidh gur mhaith leis an mBord Bainistíochta, ámh, an Príomhoide a údarú, le ceadú Chathaoirleach an Bhoird, fionraí a ghearradh ar feadh tréimhse suas le cúig lá i gcás nach féidir cruinniú Boird a thionól go tráthúil, faoi réir na teorach a bhaineann lena leithéid d'fhionraí. Déanfaidh an Bord athbhreithniú foirmiúil ar mholadh ar bith chun dalta a chur ar fionraí, i gcás gurb ionann an fionraí iomlán agus níos mó ná fiche lá as láthair sa scoilbhliain reatha. Tá fionraí mar seo faoi réir achomhairc faoi alt 29 den *Acht Oideachais, 1998*.

Achomhairc

Ba chóir don Bhord Bainistíochta deis a thabhairt achomharc a dhéanamh ar chinneadh Príomhoide dalta a chur ar fionraí. I gcás cinntí a dhéanann an Bord Bainistíochta dalta a chur ar fionraí féadfaidh an Pátrún próiseas achomhairc a sholáthar.

Achomharc Alt 29

Nuair a bhíonn dalta curtha ar fionraí ag scoil ar feadh tréimhse a thabharfadh iomlán na fionraí ar an dalta sin go 20 lá scoile sa scoilbhliain reatha, is féidir leis na tuismitheoirí cur isteach ar achomharc faoi alt 29 den *Acht Oideachais, 1998*, arna leasú ag an *Acht Oideachais (Forálacha Ilghnéitheacha), 2007*.

Ag an am a mbíonn fionraí á cur in iúl do na tuismitheoirí, inseofear dóibh faoina gceart achomhairc d'Ard-Rúnaí na Roinne Oideachais agus Eolaíochta, faoi alt 29 den *Acht Oideachais, 1998* agus tabharfar eolas dóibh ar an dóigh chun achomharc a dhéanamh.

An Fionraí a chur i ngníomh

Seolfaidh an Príomhoide fógra i scríbhinn chuig na tuismitheoirí maidir leis an gcinneadh an dalta a chur ar fionraí. Beidh na nithe seo a leanas sa litir:

- tréimhse na fionraí agus na dátaí ar a dtosóidh agus ar a gcríochnóidh an fhionraí
- fáthanna na fionraí
- clár staidéir ar bith le leanúint
- socruithe ar fhilleadh ar scoil, agus gealltanais ar bith a gcaithfidh an dalta agus na tuismitheoirí a thabhairt (mar shampla d'fhéadfaí iarraidh ar na tuismitheoirí athdhearbhú a dhéanamh ar a dtiomantas don chód iompair)
- foráil achomhairc don Bhord Bainistíochta
- ceart achomhairc d'Ard-Rúnaí na Roinne Oideachais agus Eolaíochta (*an tAcht Oideachais, 1998*, alt 29).

Teagmháil le daltaí agus tuismitheoirí

I gcás go gcinntear dalta a chur ar fionraí, is féidir uasleas a bhaint as an deis ach cruinniú a bheith ann idir an Príomhoide nó ball foirne eile agus na tuismitheoirí agus béim a leagan ar a bhfreagracht cuidiú leis an dalta iad féin a iompar go maith ar fhilleadh chun na scoile dóibh agus treoir a thairiscint dóibh maidir leis seo. I gcás go ndiúltaíonn na tuismitheoirí bualadh leis an bPríomhoide, beidh an fógra scríofa ina fhógra go bhfuil fionraí á ghearradh.

Forais chun deireadh a chur le fionraí

Is féidir deireadh a chur le fionraí má chinneann an Bord Bainistíochta an fhionraí a bhaint ar aon chúis nó má threoraíonn Ard-Rúnaí na Roinne Oideachais agus scileanna don scoil an fhionraí a bhaint faoi alt 29 den *Acht Oideachais, 1998*.

I ndiaidh na fionraí

Cuirfear deireadh le fionraí ar an dáta a luadh i litir fhoirmiúil fógra do na tuismitheoirí faoin bhfionraí.

An dalta a ath-imeascadh

Beidh plan ag an scoil le cuidiú leis an dalta ath-imeascadh ina rang, agus chun teacht suas le hobair scoile a chaill sé/sí. Cuideoidh an plan seo a chinntiú nach gcuirfidh

fionraí leis an teip acadúil. Caithfear tacaíocht a thabhairt don dalta freagracht a ghlacadh as teacht suas leis an obair acadúil. Ní obair acadúil amháin atá i gceist leis an ath-imeascadh.

Scláta glan

Nuair a chuirtear deireadh le smachtbhanna ar bith, agus fionraí san áireamh, beidh deis ag an dalta tosú as an nua. Cé go gcaithfear taifead a choinneáil ar an iompar agus ar smachtbhanna ar bith a cuireadh i bhfeidhm, a luaithe is a chuirtear deireadh leis an smachtbhanna, beidh na hionchais chéanna ag an scoil maidir leis an dalta seo agus atá aici maidir le gach dalta eile i dtaca le hiompar.

Taifid agus tuairiscí

Taifid imscrúdaithe agus cinnteoireachta

Coinneáilfear taifid fhoirmiúla/scríofa ar:

- an imscrúdú (agus nótaí ar gach agallamh)
- an bpróiseas cinnteoireachta
- an gcinneadh agus réasúnaíocht an chinnidh
- fhad na fionraí agus coinníollacha ar bith ceangailte leis an bhfionraí.

Tuairisc don Bhord Bainistíochta:

Tabharfaidh an Príomhoide tuairisc ar gach fionraí don Bhord Bainistíochta.

Tuairisc don BNLO Tá sé de cheangal ar an bPríomhoide fionraithe a thuairisciú de réir threoirlínte tuairiscithe an BNLO (*An tAcht Oideachais (Leas), 2000*, alt 21(4)(a)).

Athbhreithniú ar úsáid fionraí

Déanfaidh an Bhord Bainistíochta athbhreithniú ar úsáid fionraí sa scoil ar bhonn rialta chun a chinntiú go bhfuil a húsáid i gcomhréir le polasaithe na scoile, go ndéanfar pátrúin a scrúdú chun gnéithe a shainaithint a bhfuil tionchar acu ar iompar sa scoil agus a chinntiú go bhfuil úsáid fionraí comhréireach agus éifeachtach.

DÍBIRT

Nósanna imeachta i ndáil le díbirt

Is é an Bord Bainistíochta an foras cinnteoireachta maidir le díbirtí. Má theipeann ar Fionraí cuirtear an cás faoi bhráid an Bhoird agus bíonn cruinniú idir an Cathaoirleach, an Príomhoide agus na tuismitheoirí/caomhnóirí ag plé na ceiste agus ag cur an páiste ar díbirt.

Éilítear ar an scoil de réir dlí cloí le gnáthaimh chóra arna leagan síos faoin *Acht Oideachais (Leas), 2000*, nuair atá sé beartaithe dalta a dhíbirt ón scoil.

I gcás go ndearbhaíonn réamh-mheasúnú ar na fíricí go bhféadfaí dalta a dhíbirt de bharr a n-iompair, d'áireodh na céimeanna gnásúla iad seo a leanas:

1. Imscrúdú sonrach faoi stiúir an Phríomhoide.
2. Moladh ón bPríomhoide chuig an mBord Bainistíochta.
3. Breithniú an Bhoird Bhainistíochta ar mholadh an Phríomhoide, agus éisteacht a reáchtáil.
4. Breithniúcháin an Bhoird Bhainistíochta agus bearta i ndiaidh na
5. héisteachta.
6. Comhairliúcháin arna n-eagrú ag an Oifigeach Leasa Oideachais.
7. Dearbhú ar na gcinneadh an mac léinn a dhíbirt.

Céim 1: Imscrúdú sonrach faoi stiúir an Phríomhoide

Agus imscrúdú á dhéanamh ar líomhain, de réir gnáthamh cóir, leanfaidh an Príomhoide na céimeanna gnásúla iad seo a leanas:

- an dalta agus na tuismitheoirí a chur ar an eolas i scríbhinn faoin mhí-iompar líomhnaithe, agus go bhféadfadh díbirt a bheith mar thoradh air sin
- gach deis a thabhairt do na tuismitheoirí agus don dalta freagairt don ghearán go raibh mí-iompar tromchúiseach ann sula nglacfaí cinneadh smachtbhanna a ghearradh.
- Má theipeann ar dhalta agus a dtuismitheoirí freastal ar chruinniú, scríobhfaidh an Phríomhoide chucu ag cur in iúl dóibh go bhfuil an scéal tromchúiseach, go bhfuil tábhacht ar leith ag baint le freastal ar chruinniú athsceidealaithe agus, má theipeann orthu sin a dhéanamh, go mbeidh dualgas ar údaráis na scoile cinneadh a ghlacadh freagairt don iompar diúltach.
- Coinneoidh an scoil taifead de na cuirí a seoladh chuig na tuismitheoirí agus na freagraí a fuarthas uathu.

Céim 2: Moladh ón bPríomhoide chuig an mBord Bainistíochta

I gcás go bhfuil an Príomhoide den tuairim, bunaithe ar an imscrúdú ar an mí-iompar líomhnaithe, go bhfuil díbirt tuillte ag an dalta, cuirfidh an Príomhoide moladh faoi bhráid an Bhoird Bhainistíochta díbirt a bhreithniú.

D'áireodh na céimeanna gnásúla iad seo a leanas:

Ba chóir don Phríomhoide:

- a chur in iúl do na tuismitheoirí agus don dhalta go bhfuil iarrtha ar an mBord Bainistíochta díbirt a bhreithniú
- Déanfaidh an Príomhoide cinnte go bhfuil taifid ag na tuismitheoirí agus ag an Bord: ar na líomhaintí in aghaidh an dhalta; agus ar fhógra scríofa de na forais ar a bhfuiltear ag iarraidh ar an mBord Bainistíochta díbirt a bhreithniú
- cuirfidh an Príomhoide na tuismitheoirí ar an eolas maidir le dáta na héisteachta a bheidh á reáchtáil ag an mBord Bainistíochta agus cuireadh a thabhairt dóibh freastal ar an éisteacht sin
- cuirfidh an Príomhoide comhairle ar na tuismitheoirí gur féidir leo aighneachtaí scríofa agus ó bhéal a chur faoi bhráid an Bhoird Bhainistíochta
- Déanfaidh an Príomhoide cinnte gur tugadh dóthain fógra do na tuismitheoirí ionas go bhféadfaidís ullmhú don éisteacht.

Céim 3: Breithniú an Bhoird Bhainistíochta ar mholadh an Phríomhoide: agus éisteacht a reáchtáil

Déanfaidh an Bord athbhreithniú ar an doiciméadú go léir agus ar chúinsí uile an cháis. Déanfaidh an Bord cinnte nach bhfuil aon duine a raibh aon pháirt aige/aici sa chás mar chuid de bhreithniúcháin an Bhoird (mar shampla, ball den Bhord a bheadh tar éis rud a líomhain in aghaidh mic léinn). I gcás go gcinneann Bord Bainistíochta mac léinn a dhíbirt, beidh éisteacht le reáchtáil.

Ag an éisteacht, cuireann an Príomhoide agus na tuismitheoirí a gcás os comhair an Bhoird i láthair a chéile. Beidh deis ag gach páirtí a gcás a dhéanamh agus beidh cead acu fianaise an pháirtí eile a cheistiú. Agus an éisteacht á reáchtáil, beidh an Bord cúramach a chinntiú go bhfuil siad neamhchlaonta, amhail idir an Príomhoide agus an dalta.

Tar éis don Bhord an dá thaobh den scéal a chlos ba chóir dó a chinntiú nach bhfuil an Príomhoide agus na tuismitheoirí i láthair i rith bhreithniúcháin an Bhoird.

Céim 4: Breithniúcháin an Bhoird Bhainistíochta agus bearta i ndiaidh na héisteachta

Tar éis don Bhord clos ó na páirtithe uile, tá sé mar fhreagracht ar an mBord a chinneadh cibé acu an bhfuil bunús leis an líomhain agus, má tá, cibé acu an cóir an mac léinn a dhíbirt nó nach cóir. I gcás go bhfuil fíricí uile an cháis breithnithe ag an mBord Bainistíochta, agus go bhfuil an Bord den tuairim gur chóir an mac léinn a dhíbirt ní foláir don Bhord fógra a thabhairt don

Oifigeach Leasa Oideachais i scríbhinn, agus na cúiseanna atá leis an tuairim seo (*An tAcht Oideachais (Leas), 2000, a24(1)*). Ba chóir don Bhord Bainistíochta tagairt do nósanna imeachta tuairiscithe an Bhoird Náisiúnta Leasa Oideachais nuair atá sé beartaithe mac léinn a dhíbirt. Ní féidir an mac léinn a dhíbirt go dtí go bhfuil fiche lá caite ón lá ar a bhfaigheann an OLO an fógra i scríbhinn (*An tAcht Oideachais (Leas), 2000, a24(1)*).

Éireoidh le hachomharc in aghaidh díbeartha, go huathoibríoch faoi alt 29 den *Acht Oideachais, 1998* más féidir a léiriú nár cuireadh an tOifigeach Leasa Oideachais ar an eolas de réir alt 24(1) nó nach bhfuil fiche lá caite ón dáta a fuair an tOifigeach Leasa Oideachais fógra go dtí cur i ngníomh na díbeartha (*An tAcht Oideachais (Forálacha Ilghnéitheacha), 2007, a4A*). Ba chóir don Bhord a chur in iúl do tuismitheoirí i scríbhinn faoina thátail agus na chéad chéimeanna eile sa phróiseas. Nuair atá sé beartaithe dalta a dhíbirt ba chóir go ndéarfaí leis na tuismitheoirí go bhfuiltear anois chun é a chur in iúl don Oifigeach Leasa Oideachais.

Céim 5: Comhairliúcháin arna n-eagrú ag an Oifigeach Leasa Oideachais

Laistigh de thréimhse fiche lá ón dáta ar a bhfaigheann Oifigeach Leasa Oideachais fógra ó Bhord Bainistíochta go bhfuil sé beartaithe acu dalta a dhíbirt, ní foláir don Oifigeach Leasa Oideachais:

- gach iarracht réasúnta a dhéanamh comhairliúcháin aonair a bheith ann leis an bPríomhoide, leis na tuismitheoirí agus leis an dalta, agus le haon duine eile a d'fhéadfadh cabhair a thabhairt
- cruinniú a thionól leis na páirtithe a aontaíonn a bheith i láthair (*An tAcht Oideachais (Leas), 2000, alt 24*), chun cinntiú go ndéantar socruithe le go leanfadh an dalta lena n-oideachas.

D'fhéadfadh comhaontú a bheith mar thoradh ar na comhairliúcháin seo maidir le hidirghabháil mhalartach a sheachnódh díbirt. I gcás nach bhfuil sé de rogha leanúint ar aghaidh sa scoil, ámh, sa ghearrthearma ar aon chuma, ba chóir don chomhairliúchán díriú ar fhéidearthachtaí oideachais eile. Ar mhaithe le leas oideachais an dhalta, ba chóir dóibh siúd atá páirteach sa chás teacht le chéile leis an Oifigeach Leasa Oideachais agus pleanáil le haghaidh todhchaí oideachais an dhalta.

Go dtí go gcríochnófar na comhairliúcháin seo faoi leanúnachas an dhaltaí san oideachas, féadfaidh an Bord Bainistíochta céimeanna a ghlacadh chun a chinntiú go gcoinnítear smacht agus go gcinntítear sábháilteacht na daltaí (*An tAcht Oideachais (Leas)*, 2000, a45(5)). Féadfaidh an Bord a bheith den tuairim go bhfuil sé oiriúnach an dalta a chur ar fionraí ag an am seo. Ní cóir fionraí a bhreithniú ach amháin más dócha go gcuirfeadh sé isteach go mór ar fhoghlaim na daltaí eile dá bhfanfadh an dalta seo sa scoil, nó go bhfuil bagairt ann do shábháilteacht na daltaí eile nó na foirne.

Céim 6: Dearbhú ar na gcinneadh an mac léinn a dhíbirt

Tar éis na tréimhse fiche lá tar éis don Oifigeach Leasa Oideachais fógra a fháil, agus i gcás go bhfuil an Bord Bainistíochta fós den tuairim gur chóir an mac léinn a dhíbirt, dearbhóidh an Bord Bainistíochta i scríbhinn go bhfuil sé cinnte acu an mac léinn a dhíbirt (d'fhéadfaí an tasc seo a tharmligean ar an gCathaoirleach nó ar an bPríomhoide). Ba chóir na tuismitheoirí a chur ar an eolas láithreach go bhfuiltear chun dul ar aghaidh leis an díbirt. Ba chóir insint do thuismitheoirí agus do mhic léinn faoin gceart atá acu chun achomhairc agus foirm chaighdeánach a sholáthar dóibh ar a bhféadfaidís a n-achomharc a thaisceadh. Ba chóir taifead foirmiúil a choinneáil den chinneadh mac léinn a dhíbirt.

Achomhairc

Is féidir le tuismitheoir achomharc a dhéanamh ar an gcinneadh díbeartha d'Ard-Rúnaí na Roinne Oideachais agus Scileanna, (faoin *Acht Oideachais*, 1998, alt 29).

Is féidir achomharc a dhéanamh ar an gcinneadh ag an mBord Náisiúnta Leasa Oideachais ar son dalta ar bith.

An próiseas achomhairc

Tosaíonn an próiseas faoi alt 29 den *Acht Oideachais*, 1998 le hidirghabháil á soláthar ag idirghabhálaí ceaptha ag an gCoiste Achomhairc (An Roinn Oideachais agus Scileanna). Le

tuilleadh eolais a fháil faoin bPróiseas Achomharc, agus riachtanais le haghaidh doiciméadúcháin agus na céimeanna sa phróiseas, féach treorú reatha na Roinne Oideachais agus Scíleanna.

Athbhreithniú ar úsáid díbeartha

Déanfaidh an Bord Bainistíochta athbhreithniú ar úsáid díbeartha sa scoil ar bhonn rialta chun a chinntiú go bhfuil a húsáid i gcomhréir le polasaithe na scoile, go ndéanfar pátrúin úsáide a scrúdú chun gnéithe a shainaithint a d'fhéadfadh a bheith ag imirt tionchair ar iompar sa scoil agus a chinntiú go n-úsáidtear díbirt go hiomchuí.